

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Podnikatelské oddlužení v novele insolvenčního zákona

Součástí Senátem schválené části balíku doprovodné legislativy k novému občanskému zákoníku je i zásadní novela insolvenčního zákona, která má nově nabídnout i dlouho očekávanou možnost oddlužení osob, jejichž závazky tvoří dluhy z podnikání. Je to však krok správným směrem nebo pouze bič na věřitele?

Současná úprava sice za určitých podmínek povolení oddlužení u osoby, které vznikly dluhy z podnikání, umožňuje, avšak reálně jsou tyto podmínky splnitelné jen obtížně. „Podnikatelské oddlužení“ bylo přitom doposud opomíjeno zcela neprávem, neboť při zachování poctivého záměru dlužníka je oddlužení zpravidla výhodnější jak pro dlužníka, tak pro jeho věřitele. V souvislosti s chystanou „velkou“ novelou zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen „InsZ“) se do navrhovaného textu zákona dostane i možnost oddlužení fyzických osob – podnikatelů. Dlouho očekávaná změna by od 1. ledna 2014 měla být spolu s výslovným zavedením možnosti společného oddlužení manželů nejvýznamnější změnou v rámci úpravy nejběžnějšího způsobu řešení úpadku v České republice.

Výhodnost oddlužení pro věřitele?

Podstatou oddlužení je termínované uspokojení části pohledávek věřitelů za následného odpuštění zbylé části pohledávek. Věřitelům je tedy v průběhu oddlužení uhrazeno minimálně 30 procent jejich pohledávek, ale zbylou část jsou nuceni dlužníkovi odpustit. Kromě zřejmého sociálního rozměru má tento postup i ekonomický rozměr. Oddlužení je totiž ekonomicky výhodné i pro věřitele. Tento paradox bude nejlépe demonstrovat na konkrétním případě:

Dlužník, fyzická osoba, se dostane do úpadku a není schopen plnit své závazky vůči věřitelům. Tato situace nastane zejména v případě, kdy už veškerý hodnotný majetek byl dlužníkovi odejmut v rámci individuálních exekucí. Typicky tedy dlužník, který je fyzickou osobou (ať již podnikatelem, či nikoli), při zahájení insolvenčního řízení nebude mít majetek veškerý žádný. Za těchto okolností je konkurs dlužníkovi lhostejný, neboť co nemá, to už mu nikdo nemůže vzít. Konkurs bude následně typicky zrušen pro nedostatek majetku dlužníka a pro věřitele je tedy konkurs v relaci k jeho výtěžnosti velmi nákladný. Po zrušení konkursu mohou věřitelé na dlužníka opět nastoupit v rámci individuálních exekucí, avšak opět zpravidla neúspěšně. Série exekucí pak nutně vyústí v zahájení dalšího insolvenčního řízení. Dlužník ví, že se z tohoto bludného kruhu nedostane, proto se zpravidla uchýlí do šedé ekonomiky. Věřitelé, kteří měli doposud s vymáháním pohledávek jen výdaje, po čase na vymáhání svých pohledávek také rezignují. Výsledek? Dlužník neuhradil (téměř) nic a věřitelé svůj boj vzdali za současného vynaložení dalších nemalých nákladů.

V případě oddlužení má ale dlužník tu motivaci, že v případě řádného plnění splátkového kalendáře po dobu 5 let, mu bude velká část dluhů odpuštěna. Věřitelé sice dostanou pouze část svých pohledávek, což je ale stále více než v případě opakovaných konkursů. Tolik tedy k ekonomické výhodnosti oddlužení pro věřitele.

Podnikatelé mají mít šanci na oddlužení

Pokud výše uvedené promítneme do situace fyzické osoby – podnikatele (právnícká osoba je po zrušení konkursu pro nedostatek majetku zlikvidována, a tím zaniknou i jakékoli případné neuhrazené pohledávky věřitelů), zjistíme, že při zachování poctivého záměru dlužníka v principu neexistuje důvod, proč těmto osobám možnost oddlužení nepovolit. A to i navzdory vyššímu zadlužení těchto osob v absolutních číslech, což plyne z jejich postavení jako podnikatelů. V Německu ostatně možnost oddlužení (tzv. Rechtsschuldbefreiung) existuje pro všechny fyzické osoby bez rozdílu a z tamních zkušeností nevyplývá, že by bylo zásadní měrou zneužíváno.

Oddlužení až v druhém kole?

Navrhovaná úprava nadále rozlišuje oddlužení fyzických osob – podnikatelů a nepodnikatelů. Fyzickým osobám – podnikatelům umožňuje oddlužení jen v případě, že věřitelé, jejichž pohledávky vznikly z podnikatelské činnosti dlužníka, s oddlužením vysloví souhlas. Aby se předešlo iracionálním scénářům, kdy byl na majetek dlužníka již jednou prohlášen konkurs, který byl zrušen pro nedostatek majetku, může dlužník následně o oddlužení znovu žádat, a to i bez souhlasu uvedených věřitelů. Byť lze namítat, že test nedostatku majetku mohl být proveden elegantněji (navíc v souvislosti se zavedením společného návrhu na oddlužení manželů může být kombinace obou postupů procesně velmi komplikovaná), je možné tuto změnu hodnotit v zásadě pozitivně.

Fyzickým osobám – podnikatelům tedy svítá naděje, že budou moci v budoucnu vyřešit svoji patovou situaci. Insolvenční zákon navíc nově v rámci oddlužení nebude zakazovat dlužníkovi dále podnikat. Své podnikání však bude moci taková osoba provozovat jen v omezeném rozsahu, což bude reálně především v případě malých živnostníků.

Uspokojení věřitelů hlavním principem

Princip co možná nejvyššího uspokojení věřitelů je jedním z hlavních principů insolvenčního práva. Zavedení možnosti podnikatelského oddlužení pak ve vztahu k věřitelům tento požadavek odráží a ve vztahu k dlužníkovi rozšiřuje o obecné pravidlo, že každý má právo na chybu, ale neměl by ji opakovat.

Martin Hrdlík,

Senior advokát

Tel: +420 222 123 392

e-mail: mhrdlik@kpmg.cz

Radek Kraus,
advokátní koncipient
Tel: +420 222 123 659
e-mail: rkraus@kpmg.cz

[KPMG Legal s.r.o, advokátní kancelář](#)

Pobřežní 1a
186 00 Praha 8

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenci při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenci – judikaturní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)